

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
Військовий інститут телекомунікацій та інформатизації
Національного технічного університету України
„Київський політехнічний інститут”

V-й НАУКОВО-ПРАКТИЧНИЙ СЕМІНАР
„Пріоритетні напрямки розвитку телекомунікаційних
систем та мереж спеціального призначення”

22 жовтня 2009 року

(Доповіді та тези доповідей)

Київ – 2009

ББК
Ц4 (4Укр)39
П-768

У збірнику матеріалів п'ятого науково-практичного семінару опубліковано доповіді та тези доповідей вчених, науково-педагогічних працівників, ад'юнктів, здобувачів, курсантів і студентів Військового інституту телекомунікацій та інформатизації Національного технічного університету України „Київський політехнічний інститут” та інших вищих навчальних закладів, в яких розглядаються пріоритетні напрямки розвитку телекомунікаційних систем та мереж спеціального призначення.

АСУВ.....	
134. Савісько П. А., Романюк І. М. Особливості організації інформаційного процесу управління на основі нових (сучасних) інформаційних технологій.....	235
135. Самойлов І. В., Кокотов О. В. Використання експертних парних порівнянь для побудови нечітких відношень інтервального типу в системах діагностики.....	237
136. Сівківська А. П., Ладик О. І. Розвиток технології четвертого покоління стільникового зв'язку	238
137. Сілко О. В. Методика оцінки ефективності модульної побудови комплексів засобів автоматизації радіотехнічних підрозділів повітряних сил Збройних Сил України.....	239
138. Слотвінська Л. І. Захист поліграфічної продукції тисненням.....	240
139. Слюсар І. І., Слюсар В. І., Зінченко А. О. Шляхи підвищення потенційних можливостей систем зв'язку цифровим діаграмо утворенням.....	241
140. Слюсар В. І., Масесов М. О. Вимірювання характеристик радіоканалів МІМО та МУЛЬТИ-МІМО в приймачах станцій спеціального призначення.....	242
141. Слюсар В. І., Троцько О. О. Оцінювання впливу ефекту доплера на пропускну спроможність телекомунікаційних систем з безпілотними літальними апаратами.....	243
142. Сова О. Я., Жук О. В., Жук П. В. Проблема управління потоками даних у мобільних радіомережах з динамічною топологією.....	244
143. Солодовник В. І., Голь В. Д. Цифрові мережі нового покоління на базі технології <i>DWDM</i> із застосуванням <i>EDFA</i> –підсилювачів.....	246
144. Степанов М. М., Уварова Т. В. Використання геоінформаційного забезпечення для вирішення завдань з модернізації озброєння та військової техніки.....	247
145. Степанюк О. А. Аналіз конкурентних технологій покоління 4G: LTE, MOBILE WIMAX.....	248
146. Стрюк О. Ю., Дядик Д. Ф. Метод аналітичної оцінки ступеня стиску зображень.....	249
147. Стрюк О. Ю. Метод підвищення якості обслуговування абонентів базової станції радіомережі.....	250
148. Субач І. Ю., Міщенко В. О., Симоненко О. А., Саєнко О. Г. Моніторинг даних в інформаційних мережах.....	252
149. Субач І. Ю., Міщенко В. О., Саєнко О. Г. Методологічні основи інтелектуального здобуття знань з систем моніторингу інформаційних мереж.....	253
150. Сушин О. М., Шугалій Є. П. Захист інформації від витоку технічними каналами.....	254
151. Твердохлібов В. В. Напрями розвитку системи зв'язку сил спеціального призначення Збройних Сил України.....	255
152. Терезюк О. Э., Шацький І. О. Колінеарні антени.....	256
153. Тимченко О. М. Основні принципи побудови та напрями розвитку автоматизованих систем управління Збройних Сил розвинених країн світу.....	258
154. Ткаленко О. М. Протокол MPLS – нова технологія для використання у мережах IP.....	260
155. Ткачов П. О. Методи та способи захисту програмного забезпечення, яке розповсюджується на оптичних носіях інформації, від несанкціонованого використання, копіювання та тиражування.....	261
156. Токовенко А. В., Ладик О. І. Порівняльні властивості технології DECT TA Wi-Fi.....	262

ВИМІРЮВАННЯ ХАРАКТЕРИСТИК РАДІОКАНАЛІВ МІМО ТА МУЛЬТИ-МІМО В ПРИЙМАЧАХ СТАНЦІЙ СПЕЦІАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Згідно сучасних концепцій ведення бойових дій, при побудові польової опорної мережі зв'язку для забезпечення потреб управління військами, суттєва роль відводиться новим базовим зразкам техніки та комплексним апаратним зв'язку. Зразки військової техніки, що прийняті на озброєння останнім часом, не тільки розширюють можливості по забезпеченню зв'язку та передачі інформації, але й корінним чином змінюють загальні принципи побудови системи зв'язку різних ланок управління [1].

Характерною особливістю нових та перспективних засобів зв'язку є використання сучасних технологій. Серед таких слід зазначити відому технологію *МІМО* – множинного входу множинного виходу, сутність застосування якої для побудови перспективних засобів зв'язку військового призначення вже представлена авторами в ряді публікацій [2, 3].

При передачі сигналів з використанням технологій *МІМО* та мульти-*МІМО* (система кількох кореспондентів з використанням каналів *МІМО* між ними) актуальною задачею залишається необхідність точного вимірювання характеристик радіоканалів, які позначаються матрицею H розмірністю $M \times N$ [3]. Її елементи дорівнюють комплексним передавальним характеристикам між M антенами передавача та N антенами приймача. Найбільш відомі дві групи оцінки характеристик радіоканалів. Перша, так звана група „сліпих” методів, спирається на періодичне посилення спеціальних контрольних сигналів, а характеристики каналу визначаються на основі апріорно відомих статистичних характеристик [4]. Суттєвим недоліком першої групи є необхідність значного часу для виміру характеристик з достатньою точністю, що унеможливорює їх застосування в радіоканалах, що швидко змінюються, зокрема тропосферних, радіорелейних, тощо.

Більш розповсюджена друга група методів оцінки характеристик радіоканалу, що передбачає застосування тестувальних сигналів [4]. В них відомі пілот-сигнали посиляються на початку кожного блоку перед передачею інформаційних символів. Якщо ж елементи матриці каналу *МІМО* швидко змінюються у часі та залежать від частоти, то пілот-символи вставляються періодично між інформаційними символами під час передачі блоку. Це так звана модуляція, пов'язана з пілот-символами (*PSAM*).

Важливим параметром, що характеризує ефективність роботи системи *МІМО* або мульти-*МІМО*, є пропускна здатність, яка залежить від значень елементів матриці H , кількості просторових радіоканалів, відношення сигнал/шум та часу, що відводиться для передачі пілот-символів. Запропонований підхід придатний до застосування у перспективних тропосферних, супутникових, радіорелейних та станціях абонентського доступу з підтримкою технологій *МІМО* та мульти-*МІМО*. В подальшому будуть досліджені отримані для пропускної здатності аналітичні вирази шляхом математичного моделювання.

ЛІТЕРАТУРА

1. Слюсар В.І., Тітов І.В., Карев В.Г. Концепція перспективної інформаційно-телекомунікаційної системи // Пріоритетні напрямки розвитку телекомунікаційних систем та мереж спеціального призначення : доповіді та тези доповідей IV-ї наук.-техн. конференції, 22 – 23 лист. 2008 р.: доповідь. – К., 2008. – С. 76 – 79.

2 Слюсар В.И. Системы МІМО: принципы построения и обработка сигналов // Электроника: наука, технология, бизнес. – 2005. – № 10. – С. 52 – 59.

3. Слюсар В.І., Масесов М.О. Метод просторово-часового кодування сигналів тропосферного зв'язку на основі удосконаленої технології мульти-МІМО // Збірник наукових праць ВІТІ НТУУ „КПІ”. – 2009. – Вип. 1. – С. 132 – 136.

4. Сюваткин В.С., Есипенко В.И., Ковалев И.П. WiMAX – технология беспроводной связи: теоретические основы, стандарты, применение / СПб.: БХВ-Петербург, 2005. – 368 с.